54

ДАЬХЕННА 11,7 МИЛЛИОН ПУНТ ЯЛАТ ДЕННАД!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет Арадуві 1923 шера дені

Советски Союза Коммунистически партс Нохч-Гіалгіай АССР Лаккехьара Советан Министрийн Советен орган. Оргаи Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 105 (2834). КІиранди. 10 ноябрь, 1963 шу. Мах 2 кеп.

Кремле хинна торжественни заседани

МОСКВА, 6 ноябрь. (ТАСС). Кремлевски съездий Двореце таханн 17 сахьат лаьхьа хьайийлар Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 46 шу дизара хеташ йолча кхъхьегамхой депутаташ Московски городской Советен партс городской комитетен торжественни заседани.

Зале ба ленински гвардс ветеранаш, октябрьски штурма турпалаш, столица предприятийн новаторашш, Ілмаи культурин деятелаш, общественни организацийех, СССР-а Герзаша кийчдаьча Низий викалаш, хІаьта иштта Сийлахь-йоккха Октябрь бевбе биса профсоюзий XIII-ча съезда делегаташ. Указаза ба дуккха доазол дехьа ра хьашиЙ.

Президиуме гучабоал новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин.

Зале чІоагІа тІоаваш тох. Заседание дакъа лоацаяша дІайха моаршал хетт партси Советски паччахьалкхенан кулгалхошка.

Торжественни заседани хьаел Моссовета исполкома председателе В. Ф. Промыслова.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 46 шу дизарах доклад йир КПСС Центральни Комитета Президиума члена, КПСС ЦК секретара Н. В. Подгорне.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 46 ШУ ДИЗАР

1963 шера 6-ча ноябре Кремлевски съездий Дворецне хиннача торжественни заседане

новкъоста Н. В. ПОДГОРНЕ яь доклад

Новкъостий!

Сийлахь-йоккхача Октябрь шу дизар вай халкъа берригача механкашкарча кхъьегамхой эгІара дезаргеи дог ІІозеи шІей да.

Шу массара доал дерригача адамашта дикагІа гучабоси Коммунистически партс хьалхе а леларш. Владимир Ильич Ленин хьалха а латташ Россе пролетарийн кхъьегача ахархошен чьккхача социалистически революце Іалъамат боккха доархІам.

Октябро ларда тІара хьоадеш олгалад кхъьна дуне, вай пІаме та тІа вахар революционни кердадакхаро юкъ дІайлайар, чІоагІа хийцар Россе кхел, деррига чІоагІа революционни кхиий, авангард йир цох.

«...Вай доккхал ле бокъо я, вай доккхал а ду, — яьхьа В. И. Ленина, — Советски паччахьалкхе хьле долалала, цунна дерригачунен истоге керда зама, деррига капиталистически мехкашка тоІаьь йоазлача а массанашка а кердадо вахарга, буржуазе, котьяларга, пролетариата диктатурага, адамаш капитала низ-Іоткъама, империалистически тІемашта кІахьардахарга йодача кердача класса доал дара зама йолае воашка иоаз кхачарах». (Т. 33, оагІ. 32—33).

Вай мехкара капитализма зІаярашт йохаяь Октябрьски революцин дуненн деррига халкъашт тІахьехаш тоха гургал а хинна, саго сага низ - Іотткъам барен, эксплуатаци яреи еррита формаш дІаяха халкъа тІем тІа хьеха хкайкаш бу тІахьехам а хинна дІаэтар. Октябро хьаэ низ бола коргамухьарча халкъай социалистически содружество дунен кхьа континенте — Европе, Азе, Америке яьржай.

Юхасоцалурггдоаца хувцамаш хул империалистически лагере. Мукхъюо хІама санна тІа-тІа чІоагІаргІа юкъ латт из кІоагІарча вІашцухьаленачуа. Кхачаш латт капитализма мехкий кхъьегамхой революционни эгІазлен гайдолгаш. Шерлуш латт монополей низ-Іоткъама духьалара шоай керттера хьаштаан аламий бокъонаш бахьан, прогресси маиэра бахьан, социализм бахьан болхлой классо лоаттабу хьоасам. Юхасоцалургдоацача къамаш - мукъадахара боламий Іимаро колониальни низ-Іоткъама тІабаш дохадьаь. Дунен тІа бахача нахах эгІара чІоагІагІа низ-Іоткъама кІад лаьттан дакъа доацаш хинна цаІн аех миллиард совгІа цамий кІоаргалгга диллача вай паччахьалкхен историе чуъь цунна кийса кхы цхьаьккха ха яь. Духьхьал ду хана советски халкъ, йиза а бокъонца а социализм кот а яьккха, эгІара йоаржаяь коммунизм хьалъе долладеар. Къхъьаргамхой керттера вахара хьаштаан кхочаш а деш, парте, цун Центральни Комитето революционни, бокъонца ленински денаала кердача тайпара къестадир сихьъь промышленность, ГІишлош хьалъеагга, юрта бохахам дегІаболабаргга, халкъа вахара хьал товарага керттера деккарашт, хьадда гучалькххар XX-ча съезде Сталина культ личност, юхаметта а отгайбир, дІахо дегІа а йоалайир партийнин общественни вахара ленински нормаш.

Социализм толашагІа хиларах кхетаме пайда шар, экономикана доал дара юкъера субъективизм дІаикхкар, дегІаздогІаш дола халкъа творчески хьинар, бохахама паччахьалкхен партийнин куралексий ленинизм ГІеІерта тоадар вай гІулахчашта беркат доалаш хилар. Итт шера промышленноста валовой продукци 2,8-зер, хІаьта юрта бохахама яр 1,7-зер лакхъенна. ХІанзарга техника лардаг тІа халкъа бохахама деррига доакхоашта реконструкци яьй, халкъа бохахама структуре дика хувцамаш хинна, чеккха темпашца дегІадалъхар цун эгІара а пропрессивни дола доакхоош - энергетика, хими, машиностроени, кхьдарашш. Кердача тайпара кхочашъяьй мехка доагора баланса проблема

Коммунизм хьалъяра эгІара керттера хьал ше дола бохахам. Цунсахьт тІаккха хІама цаэпшашш шозза дегІаенай промышленносте цу шерашка. ХІаьта фуд цу хьокхамо яхар? Нагахьа санна къхъьегама овсарле 1953 шера. хинначу тайпара лаьттяларе. ТІаккха ужс шера арахецаррйола продукци яккхара ккы тІа а ткъо миллион гаргга болхлой эшаргбар.

Ужс дІадаккача итт шера хьалъе а бохахам дегІабара итогаш канцализмага доаттаеча машара яхьа новкъа СССР-о яькка котало я. Вай мехка промышленни продукци шера юкъера лаьрхІача, цу хана процент ТІаххиттай, хІаьта США — 3,1 процент: Нагахьа санна итт шу хьалха Советски Союза промышленни продукци американски продукци шера хиннаеча, 1963 шера 65 процентага кхоачаш латт. Вай американцаел чехкагІа долх. ХІаьта чехкагІа водар хьалхаяргна.

Коммунистически экономика хьаэра программа керттердар электрификаци я. Электрификаце хьакъъехьара ленинскн идея кхоачаш а ешаргбар, партен правительствон Іалашдир кердача технически лардаг тІа энергетика сихха дегІаозІагІга. Электроэнергги мехка дегІаздогІаш Іалашдеш йола низ бола теплоной электростанцеши гидроэлектростанцеши духхагІа хьалъю вай. Ужс шера 412 миллиард киловатт-сахьат электроэнергги йоаккхаргбар вай, вешта Советски Іальдал эттача шерашка из йоаккхилга ши бІаьза лакхиеннад. Энергетика дІахо дегІайдаргІарьпа 500 эзар, 800 эзар, миллион киловатт хуза блокаш йола йоккхий электростанцеш хьалъяра новкъа.

Кхьсста терко ю парте хинначу промышленность дегІайдаларга. Іалъамат чІоагІа хьалъеш латт керда химически предприятеи. Семилетка ткъе шера болх бе йолаенай дуккха химически заводаши йоккхий производствааш. Халкъа бохахама хьаьст-кхьастача доакъошка, царна юкъе наха дуккха эша товараш арахецаеча а тІа-тІа шерагІа пайда ийбу химена карагІдьнаирех.

Цхьабахьа, вай дика кхетаяь деза цаІ: дІаь Іаьнкар — из духхьал юхь марта ца хилар. Мехка шпачул дуккха а кІезнгагІа химически продукци йоаккх вай. Химически производства боарами цун структурен хІанз а химе йІаьхийча торонашка хьежжа ви.

Мехка хьалхашка мадарра хьаэттад юрта бохахам минеральни удобренеша, бьшоовІаш лорарга химически средствааш, кхыйолча химически продуктивностьа кхьасарлен лакхъьара керда перспективаш. Иштта духхагІа арахецаза яргьяш техникаеи бытан эша синтетически материалаши пластмассаш.

Гой цудуьъь КПСС ЦК социальдъ химически промышленность чехка дегІайдалаяра хьадделга гІулахчашка дика доашхаш агІан йолча ЦК Пленуме хьожжадъа аьнна.

Чеккача темпашца дегІаздогІаргІа дика оВлангара хувцамаш кул халкъа бохахама деррига доакъошта технически прогресс яра ларда йола машиностроени. Ворхі шерагІа планаш хьаэнеш пхе цунсоачашъерша машиностроителаша.

Вай Іилмахоша, конструктора, производства керда, прогрессивни доакъош дегІадаздкхар Іадаех дуккха хІама да а дохийташ Іальамат йоккхий капитальни мехкел. ДІалахьа ян итт шера капиталовложений объем хІама ца эшаш кхосша лаьхьенначу.

Чехка дегІайдаргІа гІишлошуьо индустрии гІишлошуьча материалий промышленностьа. Сборни дуьхьа) а, 1,8-зза духхагІа дакъоша.

Хьаьча материалын торонашцен баьккхача производства бораршен чІоагІало а лучшаш, керта бохахама кхъьегамхоша шоай иза хлобаиашар 1963 шера юртбохахама продукци дуккхагІа яккхара. Дуккхача республикаташта, краяшта, областаташ ужс шера духхагІа хІама кардгІаданна.

Цхьабахьа, бергинг моах хьанйачаьч ужс шера кхьаьстча во кхосвитаеча хьалаш эттадар. Массанена а дагадоаргІа дІадаха Іа мел бирса хилар. Дохкхача лаьтташка хІаи рожьи шелало човхадалъар е гаттара доакхададар. кхьастча Украине, Ростовскохьакхача областашка, Центральни Іаьржача лаьттан зонте. Мехка ялат хулаш йолча керттера райомашка йоккха йокъал эттаяр. Малхбузерча Сибарегіен Кьилбисеча Казахстанен иштта йоккха хинначу ужс тІехьъарча кховатъе итт—деткъа шера. Из бахьан долаш воаш чуда дерхІаш хинна ялат, кхьастча кІа, чудолургдаш вайга.

Даара а технически яшара а ялат кхо а деш ДІадаханаргдола ГІулахаш чакхгІас КПСС ЦК-ян Советски правительстван, паччахьалкхен, колхозий, совхозий амбарашкара ялат арахьаргдола дерриг Іургаш ДІакхъьола аьнна халкъата кхайкар. Ялат кхо де деза вай, хьалха ДІадаккха аьнна кхочашъ бохахам дерригача доакъошка кхоачаеч бинзза пайда нийца баларе. Лечкъа сенна дерригда, вайцига каст-каста ДІаьш улдуь нийсту керлалаш тІехьъарбисеря, ткъа ялаштіехьбаккхха доадари. КІезнга промышленнин предприятеш ш производственни планаш кхоачаш ца ян, кинга йоаца продукци ДІаьнгаеш. ГІишлошуьча хІанз а дукха организацеш я кІаънача тайпара — маьха беза, дукха ха дІайохийташ, во болх бен. ГІишлошка, кхьастча нах хуьйалаеча кІезнга, культурно-бытовой эдаяеча, — отдельни балхаша каст-каста дагадоаргІа кхы а дикагІа де йиш яр-кх ераш аьнна.

Вай декхар да производствон гІишлошъеллен лакхача ІилмаштехникагІа боарамах а эттар тІоаргІа: а пайда хургбоача — тайпара а леладе. Эттара кІезнгагІа хІама ДІа а дохийташ эгІара дукхагІа хІама хьадар — иштта да социалистически боакъа доал дара закон. Капиталовложенех хьетамца пайда хуьр ца, керттера хьалъе а ялаша йола гІишлошуьчунах ялаша ДІаоттаяна йола оборудованни махулла кІезнгагІа хилийтар — из да хІанз ДІадехаш дар.

Новкъостий! Партен правительствон бечаболаш хуьлаеначу принцип — дерригга а сага духьа, сага долча бераргІа! Халкъа бохахама деррига доакъошн культурен дегІайдалаяр эгІара а керттерчех — халкъа вахара хьалх дуьхьен ганзаяр ларбеш да. Вай мехка хьоачашцен да Іалъамате докхха а боккхача лоарХІаме а декхар — деррига къьхьегамхой, деррига халкъа материальни культурини боарам чІоагІа лакхъбар.

Бахь нах а цар хьаштаа а хаддаяа дегІадоагІаш хиларо дукхха хІама ДІадех юрта бохахамгара. Парте Программа тІа оттаьлаш ялат, дукх, кхыйола юртбохахама продукташ шозза а кхозза а дукхагІа яха аьнна.

КПСС ЦК сентябрьски (1953 ш.), Пленум хинначул тІехьагІа хІама ДІадех юрта бохахамгара. Пленумо ТІа оттаьлаш ялат, дукх, кхыйола юртбохахама продукташ шозза а кхозза а дукхагІа яха аьнна.

КПСС ЦК сентябрьски (1953 ш.), Пленум хинначул тІехьагІа хІама ДІадехаяча ужс итт шера хьахьилйтаеи деррига кхоачамехка йоккха социалистически революце 46 шу дизар доклад йир КПСС Центральни Комитета Президиума члена, КПСС ЦК секретара Н. В. Подгорне.

Зале чІоагІа тІоаваш тох. Заседание дакъа лоацаяша дІайха моаршал хетт партси Советски паччахьалкхенан кулгалхошка.

Торжественни заседани хьаел Моссовета исполкома председателе В. Ф. Промыслова.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 46 шу дизарах

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА – ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 46 ШУ ДИЗАР

(Янстедолаар. Долалур 1-ша оагlо тlа).

Вай турпалхана-кхеташ^ена^ йьча Iалъамат дикача полеташт. «Полет-1» яха управляемий маневрируюш космически апарат ийей Iалхохачаш ура^вахийтабо.Цаьхха а кхаьта тешал ду адамий хьажкъал котдалара, вай Iилма, техника, творчески уйла котъ^ йлара, Iилма-техничеки прогресса эггара а хьалхарчу пхьаьдаькъе Советски Союзо хьалхе бIубенна ший бе лоаттаеш хилара.

Новкъостий! Парте Программа хьалхех болиш кIоагIотача тешаш йьхьа а Куват личиеташ хоьцаьсараш вIашIтесхьа Iалхохаро шерра пархIато хьайийлар миллионий творчествана. Коммунизма сийлахь-йоккхуо идеиш кхьажеранчи кхетам чу йийшай, цар кхы а кIоагIаргIа лаккъий халхоь пишиштеш хьоьнаш.

Советски сага лоIам, хьалхъал. дикагIа йоьа оамали Iулакхашт гучадувл коммунистически къаьгашна тIехьажа деррига чакхдоккха. Уьххаза да вайга кхаьтташ йоьа^ вайтIа къаьгашна тIехьа лаккача оьсарлена тIехьа лоаттабу хьоьсай. Уьххаза да вай производство дегIаккхуьна эггара керда^на йоьа техника карарсарор а. Уьххаза я кхьаьгарамхуьну культура лаккъий йоьча образованина тIаьхьачера уйла а. Уьххаза я коммунизм хьалъеуьр йоьначу кодекс кIоагIъеш йоьа наха юкъера керда отношенеш а.

Духха ха йоьшиаш вай белгалдаьлъхар цу сий доккха, тIера 250 миллион сар даькъа лоацаш йоьа бIолама пхи шу дизар. Уж хIанн^ кхоане тохха кIезига наха тайпера, коммунистически обществон хьалъеуьр яьх кхаьна денал лоаттабу авангард я. Октября 46 шу дизар белгалдоаккхаш вай сий цу Даьхьенна^ше кхо па веш Iулакх дара хьокхам телача кхьхьегара турпалий!

Коммунизм хьалъе йийш ни^ общество духовно кеп^а цу йьхькъа^ча. ХIара советски сага саьхьетам болашш идейни тешашш хилара хьежжа да вай мехка коммунизм хьалъеуьр доаха толамаш. Тоб цуьнгахь массен а къаьсттa кIоагIа йоьаьх вай партен хьалъе политически кхетадара, уьх шера иноческа хIинчаьа КПСС Центральни Комитета Пленумо кIоьстадар партен хIаиза^ра этаперан идеологически болха хьаьда доаа декхараш.

Идеологически средствай Iалъамат йIаьхьийча арсеналах пайда а эцаш партен паччахьлихенон хьалдаза а тIагIерта а къоьвсам лоаттабу коммунистически морель йоьа саг эггара йьхьа керчача общество долча беркат хьегача хIама хьадара къаьсгарамех хьалъехара тIехьа. Коммунизм хьалъе йийш ни общество духовно кеп^а да йьхькъача. ХIара советски сага саьхьетам болашш идейни тешашш хилара хьежжа да вай мехка коммунизм хьалъеуьр доаха толамаш. Тоб цуьнгахь массен а къаьсттa кIоагIа йоьаьх вай партен хьалъе политически кхетадара, уьх шера иноческа хIинчаьа КПСС Центральни Комитета Пленумо кIоьстадар партен хIаиза^ра этаперан идеологически болха хьаьда доаа декхараш.

Идеологически средствай Iалъамат йIаьхьийча арсеналах пайда а эцаш партен паччахьлихенон хьалдаза а тIагIерта а къоьвсам лоаттабу коммунистически морель йоьа саг эггара йьхьа керчача общество долча беркат хьегача хIама хьадара къаьсгарамех хьалъехара тIехьа.

ОКТЯБРА СИЙЛАХЬ-ЙОККХА ИДЕЯШИ ВАЙ ХАНАРА ДУНЕ ДЕГIАААХАРИ

Новкъостий! Адамий историна кIезига йоьаш революцеш, бахьа да, царех цхьаьккха а ца нисйен дунен шиналлзаре бахьара ечу кIоьрдача воздействеран дилларча. Сийлахь-боккхача Октябрина нийсье йиш йоьаш.

Нагахьа сенна исторически деIIахьара керттера итогаш шIаIтIаяча, дала йийш ей социализма дуне шерашна^ца, адамий деIIахьара тIа^IIа^ луьхIатIа хоадам беш йоьа фактор а хинна дIа а отташ, хIара империализма пIIоьзий дунен хьалъеуьр юкъера лоарIхIам болашш метIеий, бахьана йоьа, дикагIа шIаIтIехьа а баьнаб, хIаьта цун авангард^ коммунистически партеп вай ламана эггара хIоагIаргIа вайнин ешш йоьа политически низ а хинна дIаоттоьаш лаьтт хьалъехь кхиамаш мукъадаларе тIехьа лоаттабеча къоьвсамо Iалъамате нохкий кIоьлаоаш йьхьай.

Цу деррига^на а къаьгта тешаш ду Октябрьски революцеи маркисизма-ленинизман идей нилъ маседрел кIоьбболаш хилара, КПСС ниъ 1957 шерачу Заявленеи кIоьстабаь болча беррига^на обдахма коммунистически болама кертера нийсъ нийса хилара.

Низ кхоача социалистически сбдружество общественни прогреса авангарда хьежаве латташ я. Капитализма ма^ара а, империализма котъ^ьнонча социализмо эггара хьалха дIаIоIт бсахама дахьье. ХIинц, капиталистически системаца хьа экономически яхь вай керттера фаза^ра кхьаьчача хана вай^ ма хььхIIа^ дахьлIаш ца социализма тоэтишлеча хьаьрга болх пIIаа знаки социалистически строях дьяна бохьбоча дола беркат дIаьхьокъар. Вай мекхаш^ аIIха, дикъ вIаш^ехьадаьд экономически вIаш^ гулакхаш лелаьр цуьнгахь хьа тIа а эца шерра торонаш хьаьд.

Уьх шера йиоь бетта Москве хилар социалистически вIаш^ новкъосташ дара юкъедолаача мехкий хьаьлхе лелаеий Советшай. Вежарашх^а дола хьалъашт экономически вIаш^ гаргаоаара доаха^ на^ вIаш^ дIаттIар ду. Советше къаьста белгалдьаьк^ кхар экономически буьнамаш^ йIаха а дегIадолаIаргIа, дунен хьалъашта юкъе социалистически къаьхьан бекъьта кIоагIаргIа, производственни ойл йоьа специализация кооперированни, товарообо-

СЕРДАЛО

2-гIа оагI. 10 ноябрь, 1963 шу.

рот, Iилма-техничеки карагIдаьлъарашш вIашш дожанийгIа шерлар бахьана^ тIоагIа деIIахьлеме нилъ. Социалиэма мехкий бохахмий перспективни планаша кобрдаьнаш яр санна дола бокххача лоарIхIамеб дёкхар оттадар совещане.

Шеррача демократически принцип, мехкий биэза цхьатарра бохьбо хилара, вIашш пайдане а хьалъехь, цхьатерра кхиара, стишча вIашш гIо дара лаьра тIа социалистически дунен хьалхий къаьсттам бекъар хIара, мехка къама керттерча хьаштатта а, хIинца ишшта оригача социалистически сосуществова хьаштатта а ма дезара да...

Социализма экономически нил лакхболарг, — из цун тIема потенциал, политически дозал мацара Iулакх лоарде^а эксплуатеш^ низ-Iоткъаман духьал къаьсттa лоаттабе гIайттача хьалъехь^на новкъостал де а вайгIа^на тIаьхьа хIара дIа а, Iулакхаш^ цун ларам тIа мара Iалашде йийш ца вай мехкий хьалхий вахара хьаьл культурен боккъонча лакхъ^ гIа. Царна юкъера доттагIаш капитала мехкашнара болхлоп ре^ волюционни болама а хьалъехь доттагIаш къаьмаш-ца^на а къоьвсама а вIоагIгIа гIо дейш из хьаьлоначаш бола бокъонара ре^ альни низ а хинна дIаэттад.

Советски Союза Коммунистически партеп вай паччахьлихенон хьалдаза къоьвсам лоаттабу социалистически мехкий доттагIа^ вежарий буьзамашш, де дагa хьоабари идеалаш цаIаш хилар^ца айхха вIаш^ ихотдеина долча суьерёний халхий доттагIаш вIоагIарга тIехьа.

Новкъостий! 46 шера хинначу вIоагIача хьацаьмаш хьалхехьа а къоастадаьд дунен хьалхъата юкъера болхлоп класса лоаттабеча революционни къоьвсам керда хьаьлаш. Пролетариат — из Iалъамат бокъба революционни нисйен ба. Цо къоначуьл долаш къоьвсам лоаттабу ший эггара къизагIча классош моастатIуьнца — капитализмах хьалъехь^на^ ший керттера хьаьташ бахьан, беррига^на къаьхьамгахой хьашташ бахьан, машар, демократи, социализм бахьан.

Капиталистически мехкий болхлой класса революционни яхь ххоачалург ца хилара тешаш ду забастовкаш болам лаьклуш ларо. Нагахьа санна 1958 шера забастовкаш юкъе лаьча лоацаш 27 миллион сар хиналъеш, 1962 шера забастовкаш ешш хинна наха 60 миллионах совгIа бар. Пролетариато хьинаре пайда эц ерригюкъера забастовка санна йолаш къоьвсама техкача средствех. Уьх цIехьаьрча цхе шера капиталистически дунен тIа 80 уж хьатайпа стачка хилар. Забастовочни тIемаш тIа-тIа дуккагIа политически хьисапе дерзаш латт.

Классони къизача, цоьмсе, нах тIа-тIа дуккагIа Iоатташ хилар хь а душ империалистически буржуазе^ хьекъечул эрга^ а маьхьарIа йоьа методаш, це йеш доаа доал лораде гIерташ къаьхьагамхой революционни денал либеральни реформаторства новкъа дерзо гIерташ. Харцдари демагогни официальни паччахьлихен бобруе^ца^ хьекъечул эрга^ а бохьбарамга яхонча лаккъавьа. ХIара хьаьр харцдар гучадаьнача, демагоги пайдане йоацача меттигге реакце провокацеш, шантаж, репрессеш делаю. Дуккха бо^ ла хьалха латта пролетарски къоьвсамхой террорах боабабо, полицейски набахтенашка бехкабе.

Советски хьалхе вежарашх^а классови дин-уйла империалистически реакцеиъ дуьхьал, къаьсттa ца хIинца ираьн кортамгахьаьл бахьан къоначуьл долаш къоьвсам лоаттаберанга я,

Дунен хьалхъашта юкъерча болхлой класса империалистически буржуазе^ца деш дина экономически политически довнищ къамаш мукъадаларе болаьнна къамаш империалистически цаI дола тоайтоа хинна дIаоттI. Къамашмукъаладара болама толамий керттера тешам боал дунен социалистически системаца, социализм бахьан пролетарято лоаттабеча къоьвсама айхха буьзам лоаттабеш хилара, Iулакхаш^ца^ мукъадаларе дац социалиэма дунен система чIоагIе ма ду, дунен хьалхъашта юкъерча халхан бош йоьа. Кердача толамашце шIейна наьха бохьIа горюдеи юртеи къаьсттамхой. Вай толамаш бокъьоала Iалъамат доккхаш да. Цхьабахьаьда, Ильича хььхьаьрдера хьекъан дара а, боагIаш, къаьхьегамой карагIдаьнначух а хIоцьамминна Iаш, критически къаьхьа бу шер дац. Паччахьлихенаш^ цхьаьмбоаларан гучадаьн, уж Iалдахара наьхьаш болаьнна къамаш

ЛАКХА ЛОАТТАДЕРГДА АХАРХОЧУН СИЙ!

ДАЬХЕННА—МИЛЛИОН ПУНТ

Еррига шоай опыт а говзал а Даелар Наурски производственни управленге «Надтеречный» яхача совхоза кхъхьегамхоша пачахьалхъен дожка дехкар тодаме кхоачашдара — ялат дика хьуна кхъдара. Зелъа доношар тха коллективо хьийта къа. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара даьккхад 17 центнер ца бола ялат.

Во кхеналш хьажкIаш а. Бохь дика яIашIтехьбаьккха а лоацача чаханка а чуийдар еррига культуташ.

Ялаташ дика чуийца хурдадар, нагахь санна техника дика йойлаш а цунна хьалха могар цунгара хьажа хоша а бола пах хIиттабецаре.

Ка бола ялаташ чуэнача хана хIара дийнахь 114 гектар ялат хьокхар совхоза дикаIа волчу механизатора Рысиев Абузаитг. Цо санна дика тодамаш доахаш кхы а духа бар механизаторашг.

Хьажкlаш чуэнача хана дика къаьхьегара болгабалабар механизаторашг Аслаханов Одлыхазар, Джалиев Ваха, дукха кхыбараш. Цар кхоккхи норма кхоачашйора хIара денна.

Ялаташ дика хьувькадаро тхо совхозага йиш хилийтар пачахьалхъена ялат доахара плаи сиска кхоачашъе а цул сов1а. оахош тIийша хинна доккхий декъараш снйленге кхоачашде а. Тха совхоза коллективо ух шера дош деннадар Даьхенге ихьа миллион пунт ялат дохка вьнно. Из дош толамца кхоачашдаьд. Тхоай кхоачамашца а хьежа, торонний чот а яь, оаха лаьрхIад хьатIадоагIача шера паччахьалхенга ихьа миллионна 200 азара тонн ялат дохка.

Ялаташ хьувькадар духа лоаттабеча кIоаттабеча терко ю оаха хьувькъам дукъагIа луш долча сорташ фу кIадера. Масала, кIа дIадийнена дерригача хьокъаьнера долча тхоай дерригача кхоачамех пайда эца безарг1а оаха хьийкъар ялатийна лаьрхIа дайийнарш а. Юхьханна гулчадьлар хIара гектара тIара томараш тIехьа 85—90 центнер хьажкIаш яргхлар.

Хьатlадоагlача шера ялаташ дукъагIа хьувькъаде дишна оахо доккхий декъарашг тIийша хилларах, юртбоахама культураш хьувькъаяра долча тхоай дерригача кхоачамех пайда эца безарг1а оаха хьийкъар ялатийна лаьрхIа дайийнарш а. Юхьханна гулчадьлар хIара гектара тIара томараш тIехьа 85—90 центнер хьажкIаш яргхлар.

Хьатlадоагlача шера ялаташ дукъагIа хьувькъаде дишна оахо доккхий декъарашг тIийша хилларах, юртбоахама культураш хьувькъаяра долча тхоай дерригача кхоачамех пайда эца безарг1а оаха хьийкъар ялатийна лаьрхIа дайийнарш а. Юхьханна гулчадьлар хIара гектара тIара томараш тIехьа 85—90 центнер хьажкIаш яргхлар.

Лоарх1аме а терко тIаэхийта а еэаш гIулакх дар хьалххенъ хьажкIаш хаинаъхь чуэцила. Дика кийчйир аз сай комбайнш ишгта кийчеларг отделенера механизаторашг а. Ха кхоешъ къьхегама оисарле лакхъяр хIара ди лерггIа яIашIтехьбаьккха дIадолабир болх. Ухх шера-м дикка опыт я са-аз хьажкIаш хьалххеэ ер 4-гIа шу да. ХIаьта а кхашкара дахь дIаболадеанача хьалхарча деношка гучадьлар балха. пара кхоачамбоапараш бои. Пайда цIеньаь чу ца эцаш а шофёро машин шийса па лелар яр бахьан долаш, хьажкIаш юсаш моттигаш йийслора. Из хилийта йиш яцар. Пудухьа сайрийна болх чакхбаьлча дена па регулировка а еш тоайора аз комбайн. Цудухьа тха яIашIтехьдоал хьажкIаш оисарле лакхъе а норма тIехкхоачашъе а. Комбайнашта тIехьа хьажкIаш кIеэнга мара йийсаи. Уж хьагулъеш яьс ба.

ХIаиз беррига наз тIабахийта кхъхьег отделене болхло ша тIаййна декхарап толамца кхоачандара.

О. МАЛЬСАГОВ, Наьсарен управленге отделене механизатор.

ГЕКТАРА ТIАРА 90 ЦЕНТНЕР

Хоза лаьттар ухх шера хв, дукъхи балхаш де кхийра тха цу хоза хь латтаза юкъа. Баккъза, йовачеш лаьттача деношка а бола лаьг1 ца болийташ къхьийгад. Докккха новкъосте1 дир отделене хьажкIаш чуэнара воскресникаша. ХIаиз хьанари низ тIабахийта къахьегама оисарле лох ца йолийташ бохь бу массане а.

150 гектар силоса лаьрхIаи 200 гектар ялатийнен хьажкIаш дIайийнарш тха механизированни звенос. ХIара гектара тIара 500 центнер силосни масса яьккхар оаха ту участка тIара, ну тайпара дика хьийкъар ялатийна лаьрхIа дайийнарш а. Юхьханна гулчадьлар хIара гектара тIара томараш тIехьа 85—90 центнер хьажкIаш яргхлар.

Лоарх1аме а терко тIаэхийта а еэаш гIулакх дар хьалххенъ хьажкIаш хаинаъхь чуэцила. Дика кийчйир аз сай комбайнш ишгта кийчеларг отделенера механизаторашг а. Ха кхоешъ къьхегама оисарле лакхъяр хIара ди лерггIа яIашIтехьбаьккха дIадолабир болх. Ухх шера-м дикка опыт я са-аз хьажкIаш хьалххеэ ер 4-гIа шу да. ХIаьта а кхашкара дахь дIаболадеанача хьалхарча деношка гучадьлар балха. пара кхоачамбоапараш бои. Пайда цIеньаь чу ца эцаш а шофёро машин шийса па лелар яр бахьан долаш, хьажкIаш юсаш моттигаш йийслора. Из хилийта йиш яцар. Пудухьа сайрийна болх чакхбаьлча дена па регулировка а еш тоайора аз комбайн. Цудухьа тха яIашIтехьдоал хьажкIаш оисарле лакхъе а норма тIехкхоачашъе а. Комбайнашта тIехьа хьажкIаш кIеэнга мара йийсаи. Уж хьагулъеш яьс ба.

ХIаиз беррига наз тIабахийта кхъхьег отделене болхло ша тIаййна декхарап толамца кхоачандара.

О. МАЛЬСАГОВ, Наьсарен управленге отделене механизатор.

Ялат чуэцача турпале къахьийгараш

«Ялаташ чуэцара турпала», — ишгта аалар Суженски производственни управленге «Победа» колхозе эгара духхагIа ялаташ чуийдача говзача комбайнераш В. Крапивинах. ДуххагIа ка бола ялаташ чуэнара кхоесаре лакхъяр томараш тIехьа 85—90 центнер хьажкIаш яргхлар.

Дийнахь 2—2,5 норма а йоаккхаш къахьийгад цо.

СУРТА ТIА: комбайнер В. Крапивин.

Наурски производственни управленге Ленина цIерахьа колхозе ка бола ялаташ чуэнача къахьегама докккхий толамаш дахарах дIавайзар говза комбайнер Г. Солнышкин. Ка бола ялаташ хьокхар ца йолийташ дIайийна хьажкIаш.

Дийнахь 2—2,5 норма а йоаккхаш къахьийгад цо.

СУРТА ТIА: комбайнер Г. Солнышкин.

ТIехдика къахьийгад ухх шера «Шалинский» совхозерча механизатора М. Исмаилова. Доккхий толамаш дахьад цо ка бола ялаташ чуэнаш 200—250 процент кхоачашъяй норма хIара денна. Сийленна къахьег цо хьажкIаш чуэнача а.

СУРТА ТIА: комбайнер М. Исмаилов.

Н. Кобишавили сурташ.

ТХА КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШ

Октябрь 46 шу дизара сийна яьржача социалистически яьнеш шоаш къахьегама толам бакхъара хьамсарча Коммунистически партеге. Советски правительстваца хоам бир Грозненски производственни управленге къахьегамхоша.

Партге XXII-ча съезда исторически решени кхоачашъеча хьинаре къахьегара 2 миллионе 570 эзара пунт ялат Даьхен имбарашка чутесседа района ялаташ леладелараша, цу даькъе 300 эзар советIа пунт хьажкIаш а болаш. Планаз дIаэала лаьрхIачул 650 эзар, Пайдача социалистически декхарап 10 эзар тонн дукъхагIа хул из.

Колхозхоша, совхозий болхло ша, юрта боахама специальсташа из тIабахийта къахьегарахь управленге партийн, советски, профессионн, комсомольски организацеша баьча политико - массови балхахи хьахиннад уж толамаш.

Кубаерча ялаташ леладелрй болам шерра хьал а лаьца Гилмам карагIайлиначаш хьалхе лелаерий опыти тIатеIа балха юкъехьехьар, шерра кхаьч чулуш ялаташ чуэнара метедах болх бир, хIара гектара тIара духхагIа ялат дакхъара кхы шоай яIашIтехьа мел дар дир колхозний совхозний кхашкарча берригача къахьегамхоша.

Социалистически яхьа де доагIача тайпара кулгалдар, из шера дIаэйрзалеп цоь доккхагIа пиниатива. Цо «Красный молот» завода дикагIа болча активистех, 20 сагах яIашIтехьллай хIамаш йоккача базар тIарча спекулянташца кхоьсар лоаттабергбела халкъа дружинникий группа. Цу группераца дружинникаца докхха новкъостад ду Лениниск, Заводской, Старопромысловски РОМ-ий болхлошта советски торговле бокъонаш телхараршца кхоьсар доаттабе. Къьсетта белгалбаха бе-на цу группа командир М. Каштанов, цун заместитель В. Петров, членаш А. Вихров, И. Доронин, ишгта кхыбараш. ДикагIара-на ешнай МООП Сийлен грамоташ ахчан совгIаташ.

Советски яьна чIоагIа раьза хинна тIайнад 1963 шера, 24 апреле, РСФСР промышленности гIишлонийн болхлой совещанен уполномоченни Зуэнев Ахьыд, Наьсарен РОМ-а участкови уполномоченни Ажигов Мурад, ишгта кхыбараш.

Вай республике, вай беррига мехка саиша, эзараш болхлой, гIулаккера нах ба боккхача безам ца участкови уполномоченге дехкарш а кхидола балхаш а общественни хьисанге кхоачашдеш. Нохч-ГIалгIай чехка общественни порядок лораеш я 192 халкъа дружина, шоашта юкъе 14 эзар гарга халкъа дружинаге а волаш Духхьал цхьан Заводской районе патрулировани ен порядок лораре дежурсто делаеш цкъара арабоал 4000 общественник.

Уж шера дика болх беш я Кошкелдинан парка халкъа дружина. Дружинникаштеи милице болкло ште юкъерча доттагIало торо хилийтар цхьаккха а участковни зулам дак мотгиг йоаш болх аIашIтехьбаккха. Парке хулиганашта де хIама доацача хьала тIа дагинна гIулакх. Общественностана дина буэзам а болаш болх беш ва Гудермесера участкови уполномоченни, нохчагIа вола лейтенант М. Семиряги. Цо хьинаре дика а доацаш, Гудермески горсовете яIашIтехьа а еэла болх беш я 34 толашIгIа йоэла общественни юкъе вола дружина. Хьаллаца мегарйолаш и ОБХСС воккхагIа волча оперуполномоченне нов. Гвоздецкис цIахьа. Цо «Красный молот» завода дикагIа болча активистех, 20 сагах яIашIтехьллай хIамаш йоккача базар тIарча спекулянташца кхоьсар лоаттабергбела халкъа дружинникий группа. Цу группераца дружинникаца докхха новкъостад ду Лениниск, Заводской, Старопромысловски РОМ-ий болхлошта советски торговле бокъонаш телхараршца кхоьсар доаттабе. Къьсетта белгалбаха бе-на цу группа командир М. Каштанов, цун заместитель В. Петров, членаш А. Вихров, И. Доронин, ишгта кхыбараш. ДикагIара-на ешнай МООП Сийлен грамоташ ахчан совгIаташ.

Советски яьна чIоагIа раьза хинна тIайнад 1963 шера, 24 апреле, РСФСР промышленности гIишлонийн болхлой совещанен уполномоченни Зуэнев Ахьыд, Наьсарен РОМ-а участкови уполномоченни Ажигов Мурад, ишгта кхыбараш.

Вай республике, вай беррига мехка саиша, эзараш болхлой, гIулаккера нах ба боккхача безам ца участкови уполномоченге дехкарш а кхидола балхаш а общественни хьисанге кхоачашдеш. Нохч-ГIалгIай чехка общественни порядок лораеш я 192 халкъа дружина, шоашта юкъе 14 эзар гарга халкъа дружинаге а волаш Духхьал цхьан Заводской районе патрулировани ен порядок лораре дежурсто делаеш цкъара арабоал 4000 общественник.

Уж шера дика болх беш я Кошкелдинан парка халкъа дружина. Дружинникаштеи милице болкло ште юкъерча доттагIало торо хилийтар цхьаккха а участковни зулам дак мотгиг йоаш болх аIашIтехьбаккха. Парке хулиганашта де хIама доацача хьала тIа дагинна гIулакх. Общественностана дина буэзам а болаш болх беш ва Гудермесера участкови уполномоченни, нохчагIа вола лейтенант М. Семиряги. Цо хьинаре дика а доацаш,

СОВЕТСКИ МИЛИЦЕ—46 ШУ

Тахан вай мехко деэду советски милице ди. Сий дола турпала шиъ ба Октябрьски социалистически революце ала юкъе хьажкIача вай советски милице хьабенаер. В. И. Ленина инициативах 1917 шера, 10 ноябре, революци яьнача кхоьалIача дийнахь, «Болгалой милицеи» ялача советски правительства соцамах аIашагIъеллай милиция.

Болхлой милице хьалхара отряд аIашагIъеллар красногварейчех. Партеи халкъоа милице ухийтар революцена эггара тешамегIа бола пах.

Граждански а Сийлахь-бохкха ча Дай-мехка а тIемий бирсача дешошка общественни порядок лораяь ца Iеш, советски тIемаца хошца цхьана моастагIех Даьхе лораеи майра тIемаш а даьд милице болхлошта.

Итташ эзарап милице болхлой ба фронташка майра тIемаш дарах правительственни совгIаташ тийна. Советски милице йоккха ча филиала лораяу октябрьски революце хьажъяьш, толамца кхоьсаи лоаттабу общественни порядок лораяра.

ХIаиа советски милице лораяу КПСС XXII съезло тIаийца коммунизм хьалхара программа кхоачашъеш доаллача советски хьакъ машарера вахар, зулямхоех къа машарера вахар, зулямхоех лораю социалистически доаллехь, ялаха шоай доаллехьара рузкъа. КПСС культ личностах хьахиначаш дIа а даьха, партийни пачахьалхъенни вахара денински нормаш юкъаметтаотталъеш тIехьагIа демократически централизма ленински принципаца хьежжа ший болх эргабалккхаб милице а. Махулла шерзабд милице органашка общественни хьисане болабелга, къьхьегамхошшара бувзам чIоагIбелгга.

Партеи правительствап чIоагIга мах бу милице болхлой халача къахьегама, яIашIтехьлоах из дакагIа тоалургбола хьаьлап. 1962 шера партеи правительстбап арабьккхар советски милице болх дIахо товбарах бола соцам, хIара шера милице Ди дездела оттадир, милице болхлошка дун бунйталга оттадир. Цуа совгIа милице бокъонаш шерзьяй, цар вахар лорадеш дола закон а арадаккхаа.

Iальмате дукха масалаш да-сийна шиналш юхъарий сийлахьча гIулакхех, уж халкъа дукъа безарех.

Комсомола XIV съезде Н. С. Хрущева аьлар: «Вай милицеца дукха ба бокъонца туплалла йоалаи нах, вай халкъа милице кхоачашбу бокъонаш а, а гIаттара хала а болх».

Дукхха ба вай Нохч-ГIалгIай республике шоашкара дика масалаш гойташ бола милице болхлой.

1963 шера март бетта вехача хулигано дов даьккхар Грозненча цхьан улица тIа. Ше човхавалуш тIехьагIа иIагIа чу а ваха топ а вож чувахар. Тlакха тIехьа а ваха коа наIараш хийра волчча гIолла топ етта волавелли улицагаи. Тоха тата а хеза оврцагIвера Ленински РОМ-а постовой милиционер старшина И. Е. Строчков. Строчкона хьежаеш топ а етташ велар зулямхо. TIехьара валанзар майра милиционер. Шийна топ кхийтачул тIехьагIа лаьцар Строчкос хулигаи. Тlакха нана новкъостад а даь милице дIаволгар.

РСФСР Лакхенъярча Совета Президиумо цунна еанай «Общественни порядок лораеча тIехдика гIулакх дарах» яха майлаш.

Ухх шера март бетта ОУР болхлой группо — капитана Тишенко, лейтенанта Аралеева, лейтенанта Жуликова, йоккха майрали говзалли гуча а йоаккхаш, нах болабе герзаца кийчбонна зулямхой лийцаб парех цхьанне шоашта дон денниеча а.

Ножай-Юрта райIIО столове пIи цьнаьр. Дерриге цIенош дагар кхерам болаш дар гIулакх. Гаьна воашшан хиннача чIамагIа волча лейтенанта Закаев Рашида, пи яьнонча столове чу а ийкка, шийна кора мел поаIлача чIамашца пIи болабе.

Шаьла РОМ-а участкови уполномоченни Докураев Маалакеи Эльпимурзен Лом-Iаьлий общественни порядок лораеш хьажа пионерски лагерашка хинна бераш а, форма тIара нах а, доахан а, Iаьржача хиво зе ца деш кIаIахардар.

Милицеца хьалхашка датта дехкараш толамца кхоачандара милице болхло авторитет йолаш а наха лорах1аца а хила веза. Милиционер масса хана а наха гуш ца, цун гIулакхашка, омамалашка, нахкапарча кIамаьлашка хьежжа хурдда цун сий.

Дукхагlа бола милице болхлой а коллективаш а а цIой декхарш сийленна кхоачашдеш. Общественни порядок дикагIа лораеш хилара Ленински РОМ-а коллектив, Ведденски РОМ-а коллектив. Цар ухх шера кхъь кварталаш дика толамаш дукхагIа хьажа ду Лениниск, Заводской, Старопромысловски РОМ-ий болхлошта советски торговле бокъонаш телхараршца кхоьсар доаттабе. Къьсетта белгалбаха бе-на цу группа командир М. Каштанов, цун заместитель В. Петров, членаш А. Вихров, И. Доронин, ишгта кхыбараш. ДикагIара-на ешнай МООП Сийлен грамоташ ахчан совгIаташ.

Советски яьна чIоагIа раьза хинна тIайнад 1963 шера, 24 апреле, РСФСР промышленности гIишлонийн болхлой совещанен уполномоченни Зуэнев Ахьыд, Наьсарен РОМ-а участкови уполномоченни Ажигов Мурад, ишгта кхыбараш.

Вай республике, вай беррига мехка саиша, эзараш болхлой, гIулаккера нах ба боккхача безам ца участкови уполномоченге дехкарш а кхидола балхаш а общественни хьисанге кхоачашдеш. Нохч-ГIалгIай чехка общественни порядок лораеш я 192 халкъа дружина, шоашта юкъе 14 эзар гарга халкъа дружинаге а волаш Духхьал цхьан Заводской районе патрулировани ен порядок лораре дежурсто делаеш цкъара арабоал 4000 общественник.

Уж шера дика болх беш я Кошкелдинан парка халкъа дружина. Дружинникаштеи милице болкло ште юкъерча доттагIало торо хилийтар цхьаккха а участковни зулам дак мотгиг йоаш болх аIашIтехьбаккха. Парке хулиганашта де хIама доацача хьала тIа дагинна гIулакх. Общественностана дина буэзам а болаш болх беш ва Гудермесера участкови уполномоченни, нохчагIа вола лейтенант М. Семиряги. Цо хьинаре дика а доацаш,

ХЬУВКЪАДИР ЯЛАТАШ

Массехх ну да тха эвенос хьажкIаш кхеешг дика толамаш доаха. Ухх шера къьсетта дика къахьийгад оаха. Соахха гурахьа денз болабир оаха тхоай 200 гектар йолча участка тIа хьажкIаш хьувькъара бола къоьсам. Ялат эсалагIа хинна моттигашка хIара гектара тIа 20—22 тонн моттигера удобренеши суперфосфати яхар. Удобреница дукхагIа найла лу лаьтанца лерггIа тIаййна. Ца механизатораша Бибулатов Салаудеи Амиров Баширан. Вlаьсти яьлча 27 сантIимер кIоарга яьхар лаьтта, тIоадал соцанра макха а боаккхаш.

Хьийта къа зезьа доанзар. Дика хьийкъар хьажкIаш. Керда дехкарш эттар тхона къахьашка Хаинаъхь чуэца езар цхьатарра кхаьча хьаэтта хьажкIаш. Хьажкlаш къахьегама дукъхагIа хьаьлча комбайнаш тIехьагIа шоай техникана фу эш ца хьожаш цIаболхаеар механизаторашг.

Механизатораша шоай декхарап дика кхоачашдарах хьажкIаш сиха чуийца даьхар тхо. Хlара гектара тIара 50 центнер фуьдухьа хьажкIаш яьлар. Езаиа Даьхенга 1100 тонн хьажкIаш еларг тха эннеоо. Даьхенга ялат дIаэйрзалеп плаи кхоачашдьяй тха ерригача отделене а. ХIаиз хьатIадоагIача шера ялат хьувькъадара лард йоллаш да тхо.

I. С. ЗАРМАЕВ.

Шаьла производственни управленге «Джалка» яхача совхоза 2-ча отделене механизированни звено звеньевой.

Тlехдика къахьийгад ухх шера «Шалинский» совхозерча механизатора М. Исмаилова. Доккхий толамаш дахьад цо ка бола ялаташ чуэнаш 200—250 процент кхоачашъяй норма хIара денна. Сийленна къахьег цо хьажкIаш чуэнача а.

СУРТА ТIА: комбайнер М. Исмаилов.

Н. Кобишавили сурташ.

ЯЛАТ ЧУЭЦАЧА ТУРПАЛЕ КЪАХЬИЙГАРАШ

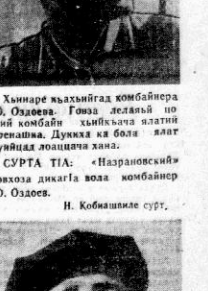

Хьинаре къахьийгад комбайнера Ю. Оздоева. Гонза лелаяй цо ший комбайн хьийкъача ялатий аренашка. Дукхха ка бола ялат чуийдар лоацача хана.

СУРТА ТIА: «Назрановский» совхоза дикагIа вола комбайнер Ю. Оздоев.

Н. Кобишавили сурташ.

Ялаташ чуэцашше а хурдолча ялатий гIайгIа еш хилар уллелане ахархоч. Массадолча боахамашка дикагIбола хьинаше дIаделадолаш гурахь дуе ялаташ, хIаьта цхьайолча моттигашка хьинаше дIадийна а дьинад. Уллелане дерриге боахамаш хьийкъаеш тIе Центральни Комитетен комитетен къюст Н. С. Хрущевен уноаненеш кхоачашъера хIаиз иш тIабахийта къахьегаш ба ахархоч, механизатораш, юрта боахамий берригача специалисташ.

Ялаташ хьалкхедара, уж чуэцара ниййса лаьг1 ца долийташ леладелъ уллелане боахамаша дика хьийкъаеш, хоа тIарча оаххасарадий продукташ алсамъяхар. 20-ча октябрь шера плана 11 миллион гарга мара йоаццача, 12 миллионан 200 эзари фуъ дехкад пачахьалхъенга управленге боахамаша. Дукъхаг1 Ерзоновски цхьан совхозо дехкад 4 миллионан 600 эзари фуъ.

Белхаз темпаш лакхъен ба хьайбаш леладеларе а. Хьайбаш продукташ яхара, уж пачахьалхъенна г1лалларга плана кхоачашъера шоай еррига тороналш гучу а йоаххаш балка юкъехкъуъ цар. Из дош дийнар управленге парткома толлагIача конференце.

Деррига юкъара боахамаш леладелаэра, коммунистически общество хьалъара программе диззаа дакъа лаорага шоай низ кхоберган Грозненски производственни колхозно-совхозни управленге къахьегамхоша.

З. ДУДНИК.

Грозненски производственни управленге парткома секретарь.

ЯЛАТ ЧУЭЦАЧА ТУРПАЛЕ КЪАХЬИЙГАРАШ

Хьинаре къахьийгад комбайнера Ю. Оздоева. Гонза лелаяй цо ший комбайн хьийкъача ялатий аренашка. Дукхха ка бола ялат чуийдар лоацача хана.

СУРТА ТIА: «Назрановский» совхоза дикагIа вола комбайнер Ю. Оздоев.

Н. Кобишавили сурташ.

Ялаташ чуэцашше а хурдолча ялатий гIайгIа еш хилар уллелане ахархоч. Массадолча боахамашка дикагIбола хьинаше дIаделадолаш гурахь дуе ялаташ, хIаьта цхьайолча моттигашка хьинаше дIадийна а дьинад. Уллелане дерриге боахамаш хьийкъаеш тIе Центральни Комитетен комитетен къюст Н. С. Хрущевен уноаненеш кхоачашъера хIаиз иш тIабахийта къахьегаш ба ахархоч, механизатораш, юрта боахамий берригача специалисташ.

Ялаташ хьалкхедара, уж чуэцара ниййса лаьг1 ца долийташ леладелъ уллелане боахамаша дика хьийкъаеш, хоа тIарча оаххасарадий продукташ алсамъяхар. 20-ча октябрь шера плана 11 миллион гарга мара йоаццача, 12 миллионан 200 эзари фуъ дехкад пачахьалхъенга управленге боахамаша. Дукъхаг1 Ерзоновски цхьан совхозо дехкад 4 миллионан 600 эзари фуъ.

Белхаз темпаш лакхъен ба хьайбаш леладеларе а. Хьайбаш продукташ яхара, уж пачахьалхъенна г1лалларга плана кхоачашъера шоай еррига тороналш гучу а йоаххаш балка юкъехкъуъ цар. Из дош дийнар управленге парткома толлагIача конференце.

Деррига юкъара боахамаш леладелаэра, коммунистически общество хьалъара программе диззаа дакъа лаорага шоай низ кхоберган Грозненски производственни колхозно-совхозни управленге къахьегамхоша.

З. ДУДНИК.

Грозненски производственни управленге парткома секретарь.

СЕРДАЛО

3-ча еагI. 10 ноябрь, 1963 шу.

Цlеча майдан тIа хинна тIеми паради Москверча къахьегамхой демонстрации

7-ча ноябре Москверча Цlеча майдан тIа дерригача халкъ цlей — Сийлахь-боккхача Октябрь 46 шу дузача ден сийна тIема парали къахьегамхой демонстрации хилар. Массаза а кийчьера тайпара хоза. цlейга кийчьера а майда. В. И. Ленина Мавзолеи центральни трибуна тIа ба партен правительствах кулгалхой.

Итт сахьат даьлча Кремла Спасски башне коа наIарех араваол СССР оборона Министр Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновскийн. Министр бIуга къовсаш чакхвоал, дезача денца даьккала бувц цо тIемахой. Тlаккха Мавзолеи центральни трибуна къаlта а вахье, къамаьл ду цо. Р. Я. Малиновске белгалдоаххи хьамсарча Коммунистически партена, коммунизма гIулакха боарам боаццаш мутlаьха дола, эггара голлаиза долча гергазен техникацен Iалаашдаь дола Советски Гергашшара Низашш Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцие яьха бокъонаш тешшаме лораеш, советски халкъа машарера къахьегам фелаа йоллаш лорабеш латташ хилар.

Дегаш адlалийтар лекх Советски Союза Гимн, йоккхача топаша салют ду. Дlайоллу бIухой торжественни марш. Нийсача мугlарех, иьхьатарга гIа бакъонаш трибуната юхье гIолла тIекIобоа тIема академешка дешаш бараш преподавателаш, учlилгаш курсанташ, салтий, эпсараш. Кьоначе я ер боагlараш — Эскарен Флотен апсарашш хургбола суворовцийн наIкъоболаш.

Майдан тIа хьатlайоал дукхха тIемашка сийле яьккха . а тIоагlаренна а йола М. И. Калинина цlерах йола гвардейски моторизованни дивизин. Цу дивизе цхьан подразделене хьоашлагIа баха хилар ух цера Никита Сергеевич Хрущевн Фидель Кастро Русе. Лаьтта дегалеш тIехIоал Гвардейскинча гвардейски кантимировски дивизе еза танкаш, тIа-тIа йоагlараш йоккхагIа я тIехьоаьна йоккхий топаш.

Ракетни бIуна чакхйоал парад. Цу бIуна духъхьашка дакъа лоацаш я тIаьт а волаш тIаьна ухьаш перехватчикий подразделени. ХIанз духха ха йоаллаш хинна ученешка гучадалар. уж тIаьна ухьашш кIуа денятни ракеташ геттара дика хилар. Йоккхий тIема торонаш йоаш а вай хинарча фенарча-космически тIагlортама хьаштдоллаш йола средстваш йохае низ кхоачаргболаш а я уж. Гучайоал КПСС Центральни Комитета, Советски правительства, реактивнийн подразделени.

Сурта тIас гаьнна ухаш йола земнити ракеташ. Фенарча-космически тIагlортама вай хинарча ергига средстваш йохаелга Iалаицце йиш йоаш я уж ракеташ.

В. Соболевски В. Егоровн сурт.

ТАСС фотохроника.

Н. С. Хрущева инициативах хьаьнь йола Iалаьмате йоккхий металлически сигарашш-ракеташ. Вай цlи хеза спутникаш, «Восток» яра кемаш цlей новкъостаьлла ер тIа тхьайгирий эIамагIа йола болаш йижий да уж. Хьаштдоллаш вола аггрессор кхетам чу воалаве кхоачамболлаш иш болаш я уж.

Iалаьмате чIоагIа машар хьаштдолаш ба советски нах. Цхьабакъда, тIема тIаккхувш дола тIаташ дуьнен тIа мел долаш йола хана ший иш бола тIема техника кийчьеш хургда Советий мехка халкъ.

Дlайоллу къахьегамхой демонстраци. Майдан тIа гIолла дlахьош латт Зимнен штурм ьяьха гвардейнаргаш хьаболаделла кооманатага кхаччалца хьабенча «боккхача нIалькъа этапаш» ювцаш йола сийрла панноп. Парте кулгалца хьабенаб иш нийъ. Халкъ хIоаттача теп шийна нийъ эбеца-ниш. Дошоца доаг транспаранта тIара «Къоабалбо оаха парте политика!» яха деташ.

Бабийаран кIайн талlеш етт. Уж ба спортсменаш. «Машар, Къахьегам, Пархlато, Нийсхо, Вошал, Ираз». Стягаш тIа яздаь башха-дика дешаш массаза а ваъаре хургlолаш чIоагIеррига хIинчача коммунизм хьалъерга нехьалонга.

...Эвгне багах йоагlача оаг моаршал кхайкалу: «Хьамсар» правительствена. дуьна еъача ваI пантена: сийле. сийле!».

Майдан тIа гIолла болараь атта болазгIобаш болл яьх. Цlаккхий а должергоаца сий да цар бIубенна боазача гIанца.

Цlаккха хоачалургьаш-кх аьна хеталу колоннаш. Заводийн фабрикийн вакалаш майдан тIа бахьках цlей сийна яьлца хинна-ца вахье шоашта кархlалькнарех рапорт далар духьа. Хlаьта доккхал ер хIамаш долаш а да. Цу вахта хIара денна 220 эзар тонн минеральн удобренеш. 22 миллион квадратни метр кIалаш тийнид мехка предприятена. Цу тоннашт метрашт юкъе хIамига дакъа дац москвичий. Массаза а санна, Октябрь цlей тIаьхоачаш итт бетта производствени план хьалха хьалъашчийр столица къахьегамхоша.

Цlей деззаш йолча колоннаш тIа ца соццаш дек тIаьхьамаш: «Дуьнен халкъаш! Фийле йолаш хила, гучадаха тIом хьоабе гIерташ империалисташа леладу гIулкхаш! Цlогlбе монополеша деанга нисватта, реакцеи милитаризман хьувзаделга гIулакхаша дуьхьала лоаттабу къовсам!» «Дерригача мехкий халкъаш! Яьерни тохкамаш деззаш хьакъехьа дьа Московски Договор — дуьнен халкъаштга юкъера кхоккам кIаьнкъаргlахьа баьккха эггара нийсаг-ча бола тIа. Къовсам хьинаргIо лоаттабе массане а цIендаь ергга дIадаккхаргга тIехьа, чIоагIа а боаргбоаца а машар лаьттан тIа оттабара гIельа!» Жоп лушъ цlакхтарра ех ерriга майза: «Къоабалду оаха Московски Договор!» «Сийле хийла Советски правительстваI», «Коммунизм — партенен халкъан дагалаата сийлахь-йоккха хIама! Из яздаьд стягаш тIен, транспаранташ тIен, демонстрантий довхьамаш тIен, дегашкен.

Массеех сатьат даьккхаргв демонстраце, цlена байрахкашца йоагlар советски стоацца Цlе майда.

* * *

Цlейна хетаьв демонстрацеш тIема нисйий парадаш хилар Ленинграле, Киеве, Минске, Брестане, Алма-Ата, Талинне, Ашхабаде, Тбилисе, Фрунзе, Якутске, Новосибирске, дуккхача кхича городашка. Дерригача советски халкъо сакъердалуш дездир Октябрь цlей.

Саррааьа Москве, союзни республикай столицашка, городашка-туристаллека дека доладелар кхувзаваь йоккхийка топий салют.

(ТАСС).

ПАРТЕИ ХАЛКЪЕИ ЙОХАРГIОАЦА ЦХЬОАГIО

Къаьв а хоза а эттадар Грозне Октябра деза денош. Цlеча байрахкаша, лозунгаша, плакаташа, партеи правительствах кулгалхой портреташа, октябрьски тIахьехамаша хоттьабр улицашш майдаш, цIенош.

7-гIа ноябрь... Октябра сийлен къаьгагIа беча санна гучабоал дошо малх. Октябро сийрдаяьха шун камарыша цIанарап масса цIагIа ихоач.

Къаьстта белгалагIа я Ленина цlерах йоа майда. Зиаш дехкад сийлахь-йоккхача — къахьегамхой бабуча Е. И. Ленина памятника гонаьха. Цхьаь мугIарех хьалтеха йоахк союзни республикай байрахкаш, цар лагладохIат советски халкъ дохархIоаца доттагIал. Памятника хьалхашкарча вIаш тIардаьча цIенош тIа хьалтех доахк доккхача алапашца яздешлаш: Машар, Къахьегам, Пархlато, Вошал, Нийсхо, Ираз. Уж па вахара программа а хинга хIара советски сага дег ду дийца коммунизма сий долча байрахка тIа яздаь хьамсара дешаш.

Iуйран итт сахьат доаллаш трибуна тIа боал республика парламенташ а организацей куьпий.

Къахьегамхой демонстраци йолаялалехьа микрофона хьалхашка, ерригача республике трансляци еш, къамаьл ду ЦПСК Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. Ф. Е. Титова.

Цо парте обкома, республика Министрий Совета, Лакхеьарча Совета Президиума цlерах Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 46 шу дизара цlейца даьккъала бувц йоккхийка къахьегама коталожашца цlейна нийъа баьккха республика къахьегамхой, Iолеш КПСС ЦК-ги СССР Министрий Советой Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. Ф. Е. Титова.

Цо парте обкома, республика Министрий Совета, Лакхеьарча Совета Президиума цlерах Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 46 шу дизара цlейца даьккъала бувц йоккхийка къахьегама коталожашца цlейна нийъа баьккха республика къахьегамхой, Iолеш КПСС ЦК-ги СССР